

Rockmusik i TID og RUM

TID og RUM

TID (musikken udfolder sig i tiden)	RUM (musikken er en tilstand)
Harmonik Melodik	Groove Sound
Lineær Stræbende Funktionsharmonik Ledetoner (dominanter og bidominanter)	Cyklisk Hvilende Modalharmonik Pentatonik
Udvikling (proces)	"Indvikling" (tilstand)

Hvorfor er denne fremstilling på nogle måder problematisk forenklet?

HOOK, BREAK og GIMMICK

Et hook er noget man husker. En karakteristisk tekststump (hookline) eller er markant rytmisk/melodisk motiv.

En gimmick er en "pudsig" og speciel ting ved musikken. Det kan være noget underligt man kan høre fx en usædvanlig markering eller et sjovt instrument, men det kan også være noget der er knyttet til fremførelsen af nummeret/video'en fx et "rejahop" eller en rituel smadring af guitarer på scenen. Et hook kan godt samtidig være et gimmick.

Et break er et brud på groovet. Breakets funktion sætter fokus på groovet netop ved at bryde det. Samtidig bruges breaket ofte til at henlede opmærksomheden på noget centralt i teksten/musikken eller til at understrege formen.

FORM

Niveau 1 Struktur	Musikken beskrives ved led A, B, C ... Vi kan angive takttal for de forskellige led. Ledene kan være tydeligt afgrænsede men vi kan også i mere "symfonisk" inspireret rock/jazz snakke om FLADER snarere end LED.
Niveau 2 Funktion	Hovedformled: vers, omkvæd, kontraststykke, Indskudte formled: intro, bro, mellemstil (instrumentalt), solo, coda Her tager vi i højere grad stilling til hvilken rolle formledet har i helheden. Her inddrager vi harmonik, melodi, tekst mm i formanalysen
Niveau 3 Tilstand og bevægelse	De to første niveauer "skiller musikken ad". På dette niveau spørger vi os selv om der er udvikling • indenfor de forskellige formled • i overgangen fra et formled til et andet • hen gennem nummeret (typisk elementer af <i>stigningsform</i> ved at der lægges flere og flere instrumenter på).

Standardformtyper:

- *strofisk form*: et vers gentages mange gange. I jazz kalder vi dette for *korisk opbygning*.
- *AABA-form*. Typisk i populærmusik og jazz. B fungerer som et kontraststykke. Kan evt varieres som AABABA
- *Pop-form*. Vers+omkvæd
- *Udvidet pop-form*. Vers, omkvæd kontraststykke.
- *Blues-form*: Man kan godt betragte bluesformen som et specielt tilfælde af *strofisk form*. Men i rockmusikken er den meget karakteristisk. AAB-form bygget op med 3 x 4 takter.

TONALITET og HARMONIK

Funktionsharmonik	Modalharmonik	Bluesharmonik
• dur/molskalaer • dominantspænding • kvintfald (stærke akkordforbindelser) • rangorden • dynamisk og fremadstræbende karakter	• fravær af dominanter • fravær af ledetoner • sekund- og tertsfornbindelser • fællestoneaffinitet • statisk og hvilende karakter	• bluesskala • bIII og bVII i melodi • 7'er på 1. og 4. trinsakkorder • kvartfald • evt bIII og bVII i akkorder (udvidet bluesharmonik) • "grumset" og dissonerende karakter

U-harmonik og Anti-harmonik

Vi taler om *U-harmonik* når der enten ikke er akkorder eller hvis der ikke er nogen harmonisk udvikling, fx kun er en akkord.

Vi taler om *anti-harmonik* når akkordfølgen er bevidst uden "mening". Bruges en del i fx Heavy-musik hvor et nummer bygges op omkring en "underlig" akkordfølge. Akkordfølgen får mere karakter af et lille skævt motiv end af akkorder.

Lidt mere om bluesharmonik og Udvidet bluesharmonik:

Med *Bluesharmonik* forstås vi normalt 1. 4. og 5. trins durakkorder evt med tilføjede 7'ere. Dvs at blues-akkorderne i E(-dur!) er

E, A og H (gerne med 7'er)

Men ofte ser vi også den *udvidede bluesharmonik*, hvor vi har lagt blues skalaen ud i durakkorder, så vi altså får akkorderne på følgende trin: I bIII IV V bVII evt med 7'er på. De udvidede bluesakkorder i E bliver:

E, G, A (evt Bb) H og D (gerne med 7'er)

GROOVE

Ved groove forstås vi det rytmiske samspil mellem instrumenter.

I rockmusik er dette samspil i et vist omfang ostinatbaseret, når vi ser på det rytmiske. I meget rockmusik kan vi således beskrive en eller flere grooves for et nummer.

Vi kan godt komme ud for numre hvor samspillet ændrer sig flydende eller ændrer sig hele tiden og her kan det være sværere at beskrive et groove. Det er dog meget specielt, og en meget stærk/forvirrende effekt i rockmusik.

Beatmarkering:

- Puls
- Underdeling i 2
- Underdeling i 3
- Underdeling i 4

... osv

Modrytme:

- Afterbeat (de ubetonede ¼-dele)
- Off-beat (de ubetonede 1/8-dele)
- 1/16-dels off-beat (de ubetonede 1/16-dele)
- Claves-rytmik
- 1/16-dels claves-rytmik

Et traditionelt rocknummer har et groove der er "skævt ned til 1/8-dels niveau" – det bygger altså på *off-beat*.

Et funknummer har et groove der er "skævt ned til 1/16-dels niveau" – det bygger altså på *1/16.dels off-beat*.

Rytisk musik fra i dag placerer sig begge steder, men de mere "funky" grooves er dybt indarbejdet i rap, R&B, tekno, heavy og andet af dagens musik

MELODIK og MOTIV

Lineær og cyklisk melodik:

Ved *lineær melodik* forstår vi en melodi der er formet over en længere række takter, så den gennem opspænding og afspænding former fx et vers. Her vil vi typisk være klar over når versets sidste tone nås.

Ved *cyklisk melodik* forstår vi en melodi, der er formet omkring et motiv på 1-2 takter, der gentages. Et vers kan være opbygget af en række af fx 4 af disse motiver, men vi kunne i princippet godt have formet verset over 6 motiver.

Typer af gentagelser:

- repetition (af ostinat)
- variation (gentagelse med små ændringer)
- sekvens (en transponeret gentagelse, dvs frasen gentages fx en tone højere. NB! Mozart!)

Tonematerialet:

Dur skala		C-dur
Mol skala		A-mol
Dur-pentaton skala		C-dur-pentaton
Mol-pentaton skala		A-mol-pentaton
Blues-skala		A-blues-pentaton

I de pentatone skalaer er alle ledetoner væk, så brugen af pentatone skalaer hænger i et vist omfang sammen med harmonik, der ikke er *funktionsharmonisk* orienteret – dvs typisk *modal inspireret* eller *blues-inspireret* harmonik.

Om solospil og improvisation:

- parafraserende improvisation. Der spilles frit *over melodien*.
- motivisk improvisation. Der spilles over et melodisk motiv, der kan være hentet fra nummeret, men ikke behøver være det.
- akkordisk improvisation. Der spilles over skalaer og akkordbrydninger uden tydelig melodi.

SOUND

I bogen er der en større beskrivelse dels af elektroniske effekter som revers, rumklang, wav-wav, flanger, fuzz, distortion, chorus mm og dels en metode til beskrivelse af hvordan man opbygger *sound-scapes*.

Det mest interessante er at spørge:

- hvad er i fokus i produktionen? Hvad er højst? Hvad er "tættest på"?
- er det en naturlig lyd (fx koncert lyd eller akkustisk lyd) eller spiller produceren en mere aktiv rolle (fx med at give de forskellige instrumenter forskelligt rum).

UDTRYKSFELT eller "BUDSKAB"

Hvad er det for ønsker der samler alle disse ting vi har set på?
Hvilken oplevelse er det vi skal møde i dette nummer?

Hvad siger teksten? Den er aldrig ligegyldig, men det er ikke sikkert at ordene skal tages helt for pålydende. Det er ikke sikkert at ordene i sig selv rummer vigtige dele af "budskabet", og det er måske også derfor at ordet *budskab* i denne forbindelse bliver lidt afsporende. Oftest vil budskabet snarere være kropsligt end intellektuelt.